

INFORMACIJA O POSLOVANJU PRIVREDNIH DRUŠTAVA U SEKTORU ENERGETIKE

Vlada Crne Gore se, na sjednici održanoj 6. oktobra 2022. godine, upoznala sa Informacijom o poslovanju privrednih društava u sektoru energetike i tom prilikom donijela Zaključak broj: 07-6184/3 od 6. oktobra 2022. godine. Pomenutim Zaključkom Vlada Crne Gore je preporučila da privredna društva u sektoru energetike u roku od sedam dana, pripreme i Ministarstvu kapitalnih investicija dostave informaciju o riziku poslovanja sa finansijskog aspekta s obzirom na energetska situaciju odnosno visoke cijene električne energije iz uvoza, nadoknadu gubitaka u distributivnom sistemu, povećanje broja zaposlenih, iznos zarada u privrednim društvima, kao i tabelarni prikaz finansijskih pokazatelja u posljednje tri godine s ocjenom stanja i pregledom mjera. Takođe, Vlada Crne Gore je zadužila Ministarstvo kapitalnih investicija da, nakon što pribavi podatke, pripremi i Vladi dostavi analizu poslovanja privrednih društava u sektoru energetike s predlogom zaključaka.

U cilju realizacije navedenog Zaključka pokrenute su aktivnosti prema privrednim društvima u sektoru energetike sa ciljem obezbjeđenja informacija o njihovom poslovanju, i to: „Elektroprivredi Crne Gore“ AD Nikšić (EPCG), „Crnogorski elektrodistributivni sistem“ DOO Podgorica (CEDIS), „Crnogorski elektroprenosni sistem“ AD Podgorica (CGES), „Crnogorski operator tržišta električne energije“ DOO Podgorica (COTEE), „Montenegro Bonus“ DOO Cetinje (MNB), „EPCG-Solar-Gradnja“ DOO Nikšić (EPCG-SG), „Rudnik uglja“ AD Pljevlja (RUP) i Berza električne energije DOO Podgorica (BELEN).

U pogledu ostvarenog poslovnog rezultata privrednih društava iz sektora energetike tokom ove godine ostvaren je pad prihoda. Na kraju 2020. godine poslovni rezultat je iznosio nešto preko 43,5 mil.€, dok je zaključno sa 01.09.2022. godine poslovni rezultat negativan u iznosu od preko 29 mil.€. Napominjemo da je CEDIS iskazao pozitivan poslovni rezultat budući da u toku ove godine nije plaćao fakture izdate od EPCG za nabavku električne energije za pokrivanje gubitaka. U svom izvještaju je istakao da je obračun urađen po odobroj cijeni u iznosu od 52.9141 €/MWh. Trošak po ugovorenoj cijeni u iznosu od 116 €/MWh iznosio bi preko 33 mil.€, što dodatno uvećava negativan poslovni rezultat čime bi na nivou svih energetska subjekata zaključno sa 01.09.2022. godine isti prelazio iznos od cc 40 mil.€, što u poređenju sa 2020. godinom znači pad prihoda od cc 85 mil.€.

Posebno zabrinjava činjenica koja se odnosi na najavljeno postupanje Odbora direktora „Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić“ koji najavljuje nepovećanje cijene električne energije. Naime, zakonsko ograničenje rasta cijene električne energije ističe 31.12.2022. godine pri čemu treba razdvojiti primarnu ulogu Odbora direktora koja im je prenijeta imenovanjem, a koja se zasniva na vođenju računa o državnom kapitalu i ostvarivanju većeg prihoda u privrednom poslovanju, dok se ograničenej rasta cijene električne energije može podvesti pod socijalnu kategoriju koja nije u domenu njihove nadležnosti. Iz navedenih razloga potrebno skrenuti pažnju da svako postupa u domenu svojih nadležnosti, u suprotnom treba preduzeti određene korake. Pored ovoga zabrinjava već pomenuto kreditno zaduženje i najava novih neplaniranih investicija, posebno kada uzmemo u obzir da je kupovina sopstvenih akcija EPCG od strane Vlade bila usmjerena na povećanje likvidnosti preduzeća, a dodatno u trenutku kada je ostvaren negativan poslovni rezultat uputna je bilo kakva odluka u pravcu neplanskih investicija.

POSLOVNI REZULTAT			
	01/09/2022	31/12/2021	31/12/2020
EPCG	-57,617,486.00	30,600,259.00	12,008,154.00
EP solar gradnja	-1,828,470.00	-55,202.00	0.00
CGES	19,744,392.00	19,023,779.00	14,252,864.00
CEDIS	7,319,883.61	-7,819,934.35	853,006.14
COTEE	6,811.00	11,318.00	4,994.00
Montenegro Bonus	-357,350.79	773,832.00	1,638,217.00
BELEN	-46,843.45	-47,014.00	-165,023.00
RUP	3,556,384.00	5,383,406.00	15,001,962.00
	-29,222,679.63	47,870,443.65	43,594,174.14

Napomena: U pogledu podatka koji se odnosi na poslovni rezultat **CEDIS-a** za ovu godinu nije iskazan cijeli trošak za pokrivanje gubitaka što bi u konačnom imalo negativan poslovni rezultat za ovo društvo od cc 10,9 mil.€.

Analizom dostavljenih izvještaja uočeno je povećanje broja zaposlenih. U odnosu na 2020. godinu, zaključno sa 01.09.2022. godine, u energetske kompanijama povećan je broj zaposlenih za 1417 lica što predstavlja povećanje od skoro 40%. Budući da je najznačajnije povećanje usled osnivanja nove firme „EPCG-Solar-Gradnja“ DOO Nikšić, ukoliko bi se ista izuzela zaključno sa 01.09.2022. godine, u energetske kompanijama u odnosu na 2020. godinu broj zaposlenih je povećan za 864 lica što predstavlja povećanje od 24%. Imajući u vidu navedeno, potrebno je sagledati razloge koji su doveli do povećanja ovog broja, kao i izvršiti analizu opravdanosti postojanja društva „EPCG-Solar-Gradnja“ DOO Nikšić u kojem je upitno ostvarivanje prihoda za pokrivanje sopstvenih troškova kroz obavljanje svoje djelatnosti (EPCG-SG je registrovana sa pretežnom djelatnošću 4321- postavljanje električnih instalacija, usko specijalizovana za projektovanje, ugradnju i održavanje fotonaponskih sistema).

ZAPOSLENI			
	01/09/2022	31/12/2021	31/12/2020
EPCG	1201	1111	964
EP solar gradnja	553	1	0
CGES	323	333	302
CEDIS	1,639	1,567	1375
COTEE	19	20	19
Montenegro Bonus	39	39	33
BELEN	9	8	7
RUP	1200	1124	866
UKUPNO	4983	4203	3566

Uporedna analiza troška zarada u odnosu na prethodne godine ukazuje na rast istih. Tako je u 2022. godini u odnosu na 2020. godinu porastao iznos zarada za cc 16,6 mil. €, odnosno cc 25%. Takođe i u 2021. godini je ostvaren rast zarada u osnovu na 2020. godinu za preko 6,6 mil.€ odnosno cc 10%.

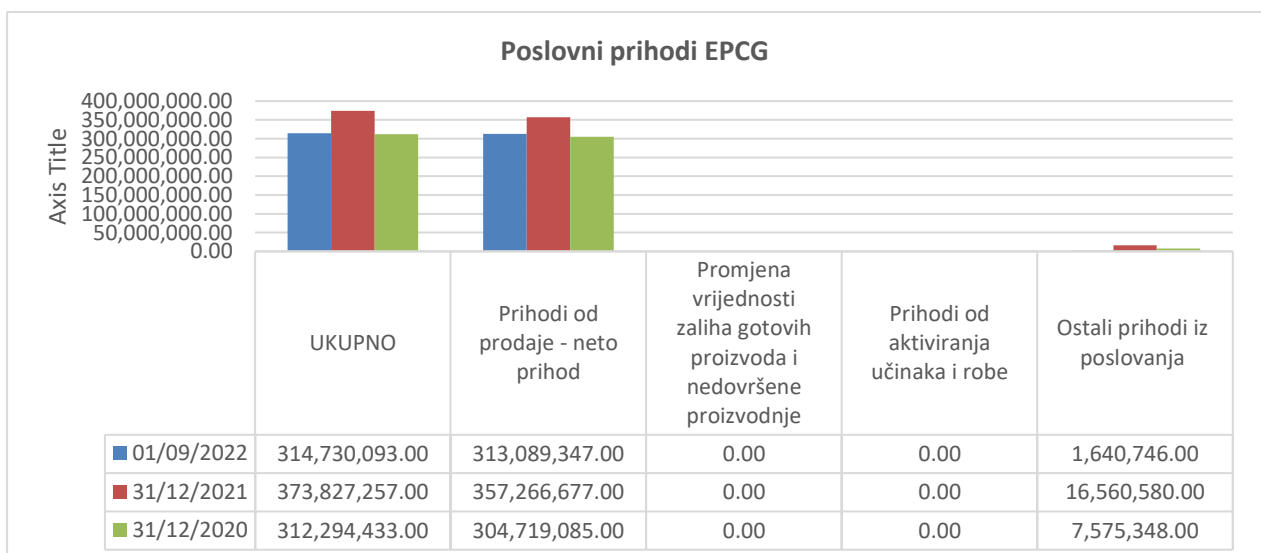
ZARADE			
	01/09/2022	31/12/2021	31/12/2020
EPCG	25,539,763.50	22,346,284.00	20,700,995.00
EP solar gradnja	2,699,446.50	86,287.00	0.00
CGES	7,154,460.00	7,273,532.00	6,116,594.00
CEDIS	30,295,849.17	27,753,621.25	25,452,145.94
COTEE	445,639.50	485,582.00	461,027.00
Montenegro Bonus	708,146.34	701,043.00	770,289.00
BELEN	178,762.04	146,536.00	173,336.00
RUP	17,314,267.50	15,589,139.00	14,072,735.00
UKUPNO	84,336,334.55	74,382,024.25	67,747,121.94

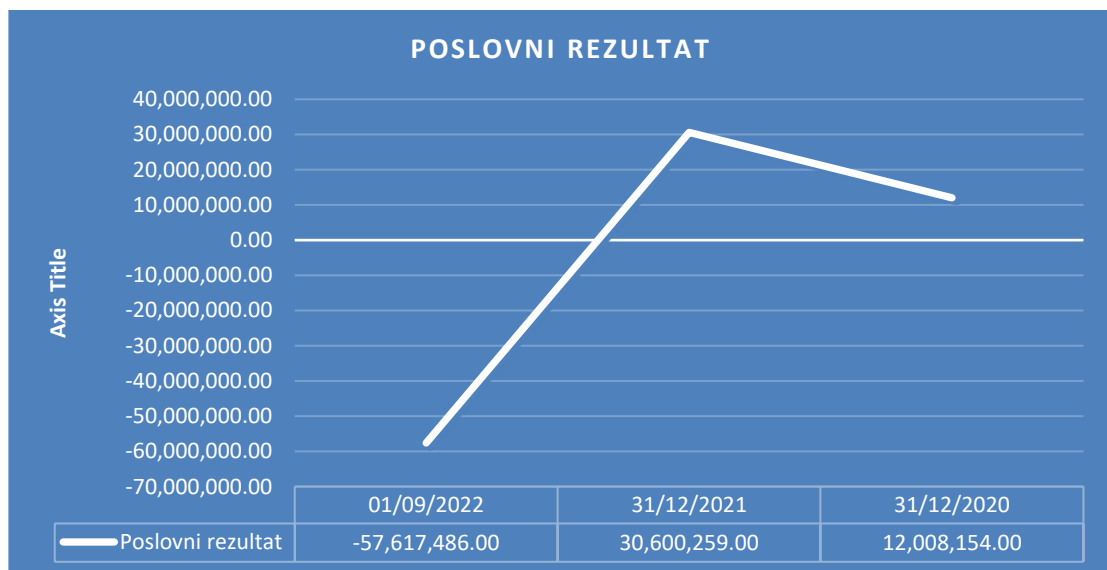
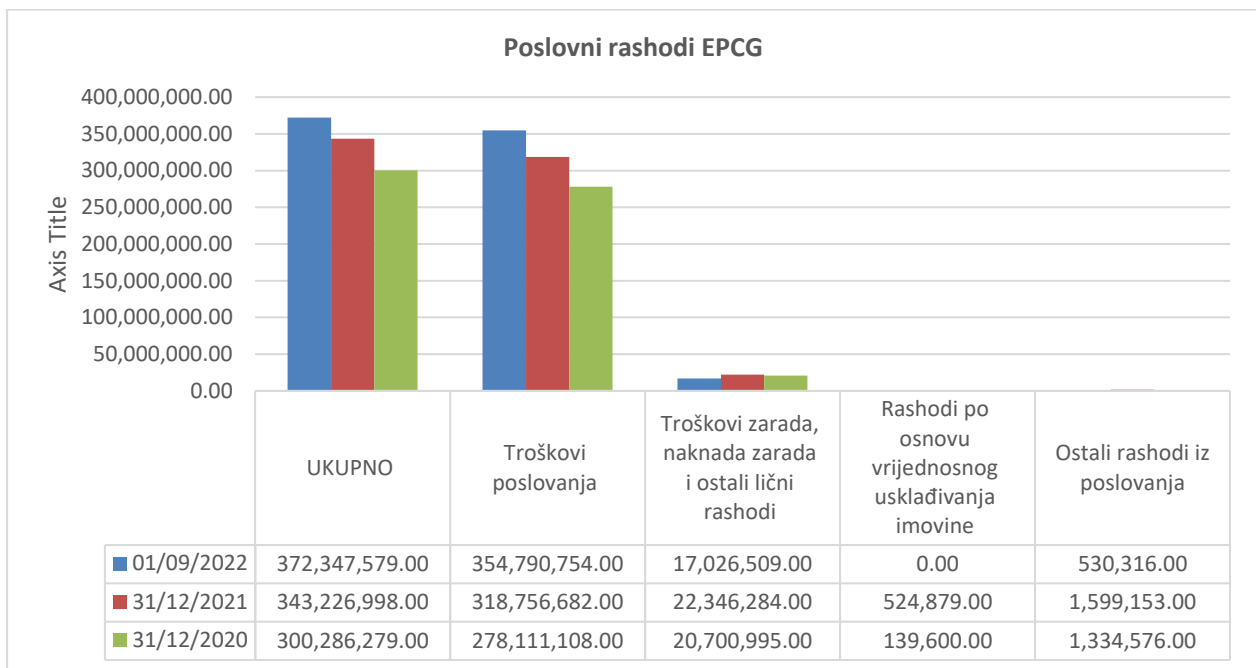
Napomena: Budući da je trošak zarada za 2022. godinu iskazan za period od osam mjeseci, ukupan iznos zarada na godišnjem nivou, radi pravljenja poređenja, dobijen je tako što je prosječna mjesečna zarada, dobijena kao 1/8 datog iznosa pomnožena sa 12 mjeseci.

U nastavku je dat pregled dostavljenih informacija.

- **„ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE“ AD NIKŠIĆ**

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić je akcionarsko društvo u kome je Država Crna Gora većinski vlasnik akcijskog kapitala, a od 26.9.2019. godine, po osnovu istog ima cca 98% upravljačkih i ostali prava koja iz toga proizilaze.

Prema dostavljenim podacima EPCG, -57,6 mil.€ je ostvareni poslovni rezultat u periodu januar-avgust 2022. godine i manji je od planiranog za 105,1 mil.€ i za 63,9 mil.€ manji od ostvarenja za isti period 2021. godine.

- 112.6 mil.€ su iznosili ukupni prihodi od izvoza električne energije u periodu januar-avgust 2022. godine što je za 20.7 mil.€ više od planiranog, a 67.6 mil.€ više od ostvarenja u istom periodu prošle godine.
- 164.9 mil.€ je vrijednost ukupne uvezene električne energije u prvih osam mjeseci 2022. godine, što je za 133.5 mil.€ više u odnosu na planirano, a 119.3 mil.€ više u odnosu na isti period prošle godine.

• **Najveći uticaj na ostvareni rezultat su imali** nepovoljna hidrologija praćena nepovoljnim tržišnim kretanja cijena električne energije, što je doprinjelo da prosječne ostvarene cijene uvezene električne energije budu veće za 261% od ostvarenja u 2021. godini - Ostvareno u prvih osam mjeseci 2022. godine je 281,15 €/MWh dok je za isti period 2021. godine bilo 77,81 €/MWh.

39.2 mil.€ iznosi stanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata i depozita na dan 31.08.2022. godine u EPCG i veće je u odnosu na stanje na dan 31.12.2021. za 7.6 mil.€.

- Struktura 39.2 mil.€:
 - 34.0 mil.€ gotovina i gotovinski ekvivalenti,
 - 1.2 mil.€ kratkoročni depoziti,
 - 4.0 mil.€ dugoročni depoziti.

U pogledu broja zaposlenih porastao je njihov broj. U 2022. godini je povećan broj zaposlenih za oko 25% u odnosu na 2020. godinu, odnosno sa 964 na 1201 lice, dok je u 2021. godini broj zaposlenih porastao za 147 lica u odnosu na godinu prije toga, odnosno 15%.

Broj zaposlenih na kraju izvještajnog perioda:	01/09/2022	31/12/2021	31/12/2020
Ugovori o radu na neodređeno	993	908	883
Ugovori o radu na određeno	97	34	46
Ugovori o dopunskom radu	-	-	-
Ugovori o djelu	63	80	25
Ostalo	48	89	10
Broj zaposlenih	1201	1111	964
Zaposleni - Osnovna škola	29	17	19
Zaposleni - Srednja školska sprema	532	469	494
Zaposleni - Viša školska sprema	25	25	24
Zaposleni - Visoka školska sprema	504	431	392
Prosječna neto zarada	1,138	898	890
Zarada - Osnovna škola	825	640	643
Zarada - Srednja školska sprema	1,101	855	865
Zarada - Viša školska sprema	1,384	1,077	1,054
Zarada - Visoka školska sprema	1,481	1,257	1,228

Ukupno	1201	1111	964
---------------	-------------	-------------	------------

Prosječna neto zarada	1,138.29	898	890
Prosječna bruto zarada	1,460.85	1,340	1,328

ZAPOSLENI PREKO AGENCIJE			
Zaposleni - Osnovna škola (I2, II)	6	12	-
Zaposleni - Srednja školska sprema (III, IV1, IV2)	33	55	5
Zaposleni - Viša školska sprema (V)	-	1	-
Zaposleni - Visoka školska sprema (VI, VII1)	9	21	5
Ukupno	48	89	10

Otvorena pitanja vezano za trenutnu energetska situaciju

- **Status proizvođača iz kategorije OIE na FID-IN tarifi – čiji je plan proizvodnje na godišnjem nivou i do 550 GWh**

EPCG je iniciralo zahtjev da se nađe način da se spriječi izlazak iz ugovora o podsticaju koji povlašćeni proizvođači imaju sa Državom.

- **Cijena po kojoj će električnu energiju kupovati CGES i CEDIS za pokrivanje gubitaka?**

Nabavka gubitaka za 2023. godinu u ovom trenutku CGES može da košta oko 80 mil.€, dok će CEDIS koštati oko 180 mil.€. Tržišno poslovanje CGES i CEDIS dovešće do neizbježnog

minusa u poslovanju ovih kompanija pri čemu je istaknuto da je cijena električna energija za pokrivanje gubitaka za 2023. godinu na današnji dan oko 510€/MWh.

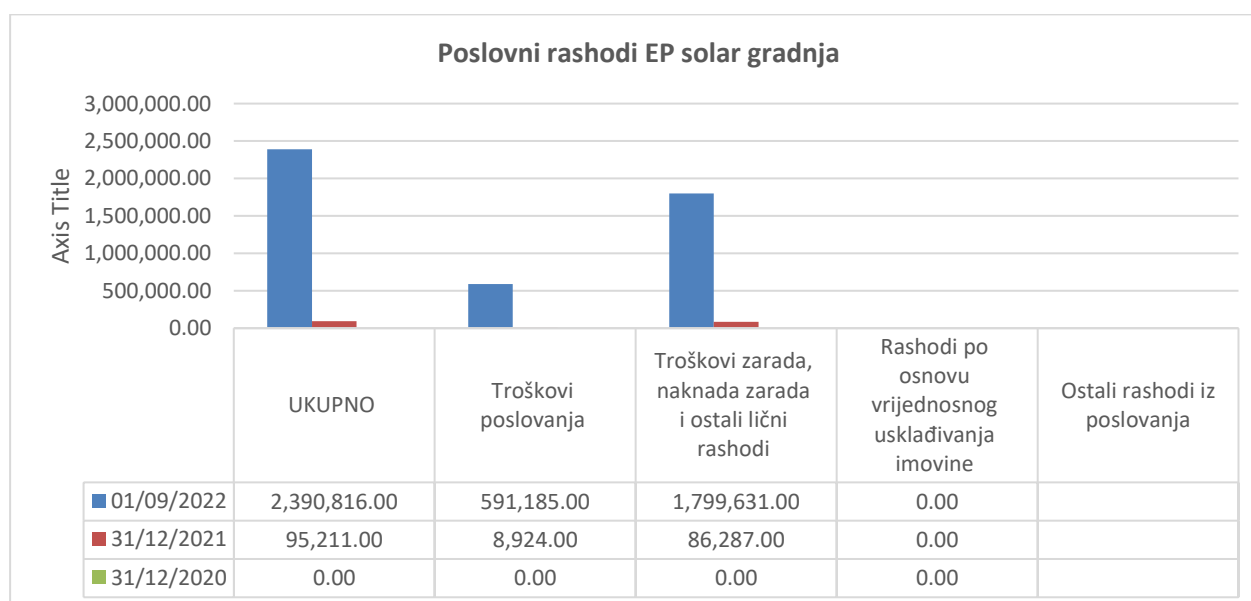
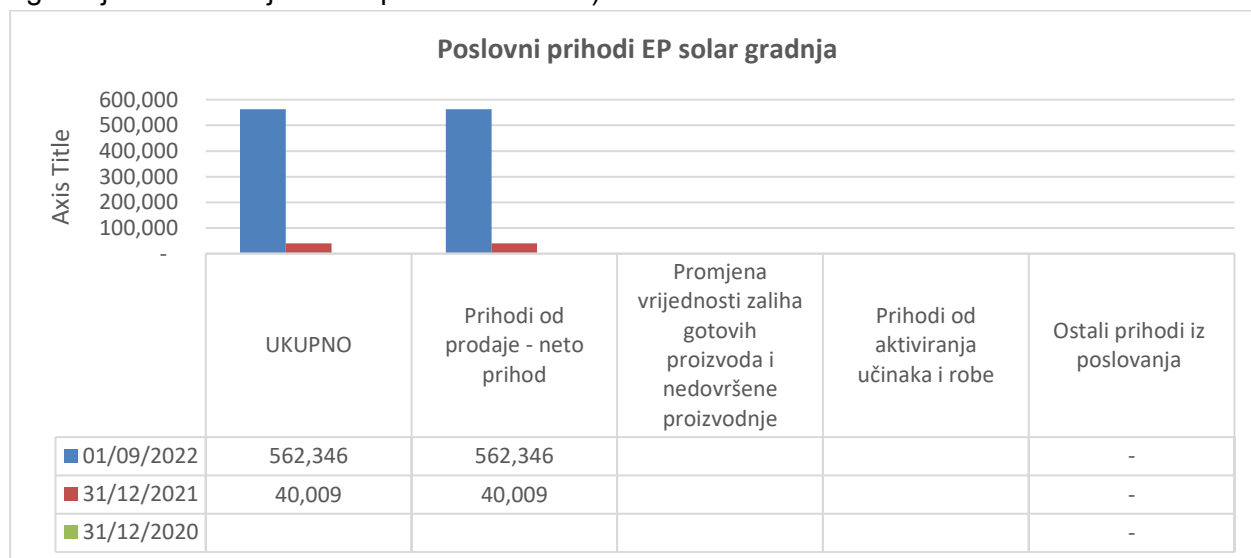
Inicijativa EPCG je da se nađe način da se ograniči cijena za nabavku gubitaka na nivo približan cijeni odobrenoj od strane Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, a sa druge strane bi trebalo razmotriti opterećenja koja trpi EPCG i da se obezbjedi da se proizvodnja iz OIE zadrži za tržište Crne Gore.

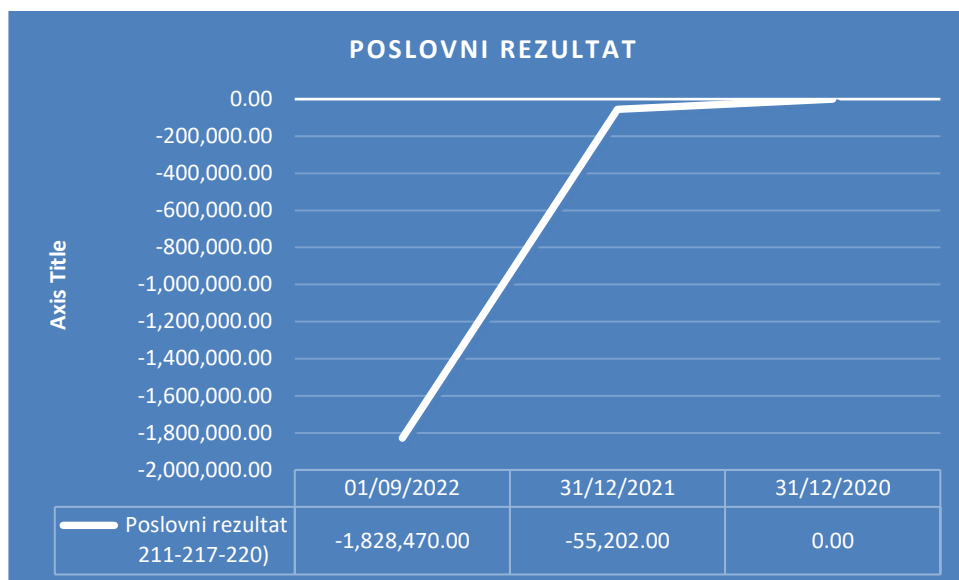
- Koraci za opstanak OIE proizvodnje u sistemu Crne Gore

Povlašćeni proizvođači na godišnjem nivou ostvare proizvodnju od oko 550 GWh. EPCG je ukazala da ovih 550 GWh nudi mrežnim operatorima CGES i CEDIS za pokrivanje gubitaka.

• „ELEKTROPRIVREDA SOLAR GRADNJA“ DOO Nikšić

Kompaniju EPCG-SG osnovala je EPCG koja je 100% osnivač, upisom u Centralni registar Privrednog suda Crne Gore aktom br. 5-098693/001 od 27.09.2021. godine, (sa pretežnom djelatnošću 4321- postavljanje električnih instalacija, usko specijalizovana za projektovanje, ugradnju i održavanje fotonaponskih sistema).

Broj zaposlenih na kraju izvještajnog perioda:	01/09/2022	31/12/2021	31/12/2020
Ugovori o radu na neodređeno	21	1	
Ugovori o radu na određeno	466		
Ugovori o dopunskom radu			
Ugovori o djelu	65		
Ostalo	1		
Broj zaposlenih	553	1	-
Zaposleni - Osnovna škola			
Zaposleni - Srednja školska sprema	498		
Zaposleni - Viša školska sprema	2		
Zaposleni - Visoka školska sprema	53	1	
Prosječna neto zarada			-
Zarada - Osnovna škola			
Zarada - Srednja školska sprema			
Zarada - Viša školska sprema			
Zarada - Visoka školska sprema			

Ukupno	553	1	0
---------------	------------	----------	----------

Prosječna neto zarada	733.44	1,200	-
Prosječna bruto zarada	888.00	1,549	-

U dostavljenom izvještaju je istaknuto da je poslovanje EPCG-SG usko i direktno povezano sa funkcionisanjem i strategijom razvoja EPCG kao njenog osnivača. Prije osnivanja EPCG-SG, EPCG je u saradnji sa Eko fondom pokrenula i sprovela međunarodni javni tenderski postupak za obezbjeđenje novčanih sredstava potrebnih za finansiranje Projekta Solari 3000+ i 500+ čiji je predmet finansiranje i subvencioniranje korisnika za kupovinu i ugradnju fotonaponskih sistema snage do 10 kW za individualne stambene objekte, odnosno za fotonaponske sisteme snage do 30 kW za pravna i fizička lica, vlasnike poslovnih objekata. Iz sredstava Eko fonda, koja se obezbjeđuju shodno odredbama Zakona o životnoj sredini i Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore, obezbijedila se petina sredstava za realizaciju Projekta, kroz dodjelu subvencije od 20 odsto za ugradnju

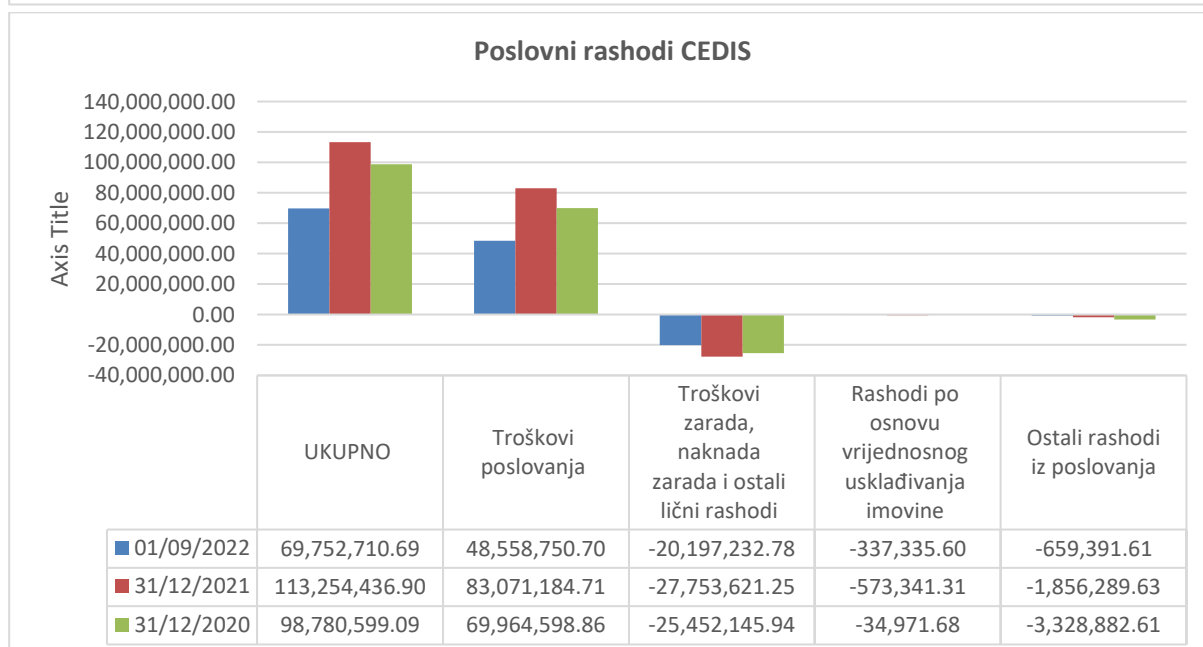
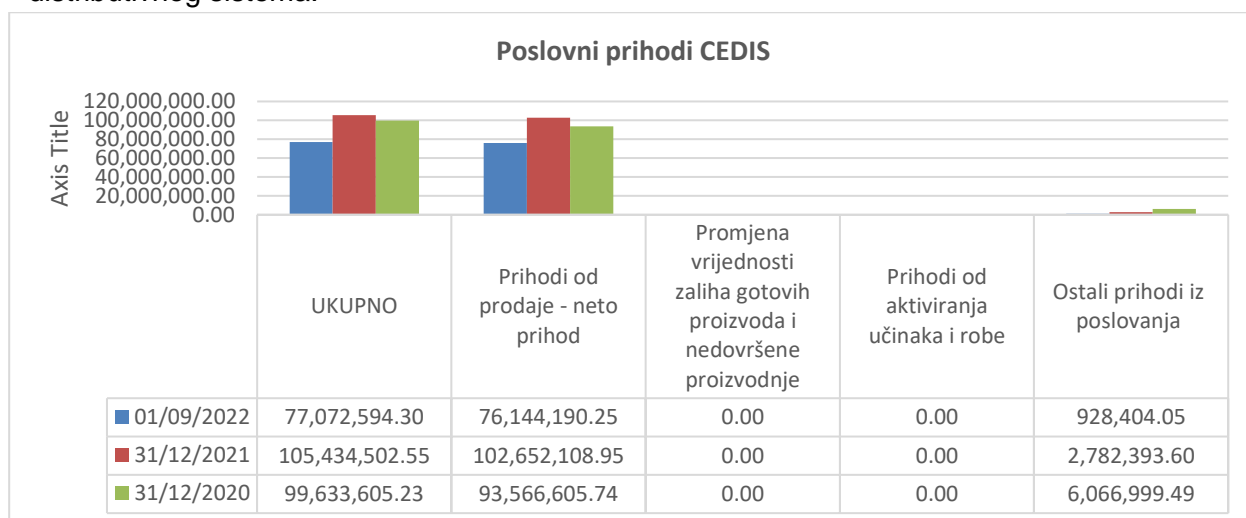
fotonaponskih panela za domaćinstva, pravna i fizička lica. Na pomenutom tenderu se prijavilo osam zainteresovanih finansijskih institucija, a Ugovor o finansiranju projekta vrijednosti 30 mil.€ zaključen je sa Investiciono razvojnim fondom (IRF) kao prvorangiranim ponuđačem.

Cilj Projekta je pružanje mogućnosti korisnicima da sami proizvode električnu energiju za sopstvene potrebe. Instaliranjem fotonaponskog sistema korisnik u projektu postaje tzv. kupac – proizvođač, koji svoje potrebe za energijom podmiruje iz sopstvenog izvora, a eventualni višak/manjak električne energije u određenom momentu, predaje/preuzima kroz distributivnu mrežu, što se finansijski saldira na nivou godine.

Montaža prve solarne elektrane izvršena 23. juna u Nikšiću. Zaključno sa 30.08.2022. godine, instalirano je 1000 kW (1 MW) solarnih panela kod građana (176 objekata), a od 01.09.2022. godine izvršena je ugradnja fotonaponskih sistema na 86 objekata kod fizičkih lica, ukupne snage 570 kW, dok su instalirani fotonaponski sistemi za 26 pravnih lica, ukupne snage 895 kW. Dakle, do sada je zbirno instalirano fotonaponskih sistema ukupne snage oko 2.5 MW.

- **„CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM“ DOO PODGORICA**

Na osnovu Odluke Odbora direktora EPCG o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću CEDIS koji je usvojila Skupština akcionara Elektroprivrede 23.06.2016. godine, FC Distribucija od 1. jula posluje kao samostalni pravni subjekat sa licencom za obavljanje poslova operatora distributivnog sistema.

Napomena: U pogledu podatka koji se odnosi na poslovni rezultat **CEDIS^{-a}** za ovu godinu nije iskazan cijeli trošak za pokrivanje gubitaka što bi u konačnom imalo negativan poslovni rezultat od cc 10,9 mil.€.

Broj zaposlenih na kraju izvještajnog perioda:	31/08/2022	31/12/2021	31/12/2020
Ugovori o radu na neodređeno	1,329	1,345	1,323
Ugovori o radu na određeno	59	33	34
Ugovori o dopunskom radu			
Ugovori o djelu	123	155	
Ostalo	251	189	18
Broj zaposlenih	1,639	1,567	1,375
Zaposleni - Osnovna škola	31	17	13
Zaposleni - Srednja školska sprema	1,125	1,095	938
Zaposleni - Viša školska sprema	39	32	27
Zaposleni - Visoka školska sprema	444	423	397
Prosječna neto zarada	1,242	1,421	1,242
Zarada - Osnovna škola			
Zarada - Srednja školska sprema			
Zarada - Viša školska sprema			
Zarada - Visoka školska sprema			

Ukupno	1,639	1,567	1375
---------------	--------------	--------------	-------------

Prosječna neto zarada	1,241.88	947.20	828.07
Prosječna bruto zarada	1,699.04	1,603.47	1,452.44

CEDIS je društvo koje posluje u industriji koja je regulisana od strane REGAGEN-a, koja utvrđuje maksimalno odobrene prihode iz regulisane djelatnosti. Društvo je izloženo operativno-finansijskom riziku kroz odstupanje ključnih parametara u odnosu na odobrene, prilikom definisanja regulatorno dozvoljenog prihoda.

Imajući u vidu obaveze CEDIS-a da električnu energiju za pokrivanje gubitaka u distributivnom sistemu kupuje na tržištu, te povećanje cijena električne energije, poslovanje društva je izloženo ogromnom riziku po ovom osnovu. Tokom 2021. godine odobrena suma za nabavku električne

energije iznosila je 53,3920 €/MWh, dok je prosječna realizovana cijena u istom periodu iznosila preko 80 €/MWh.

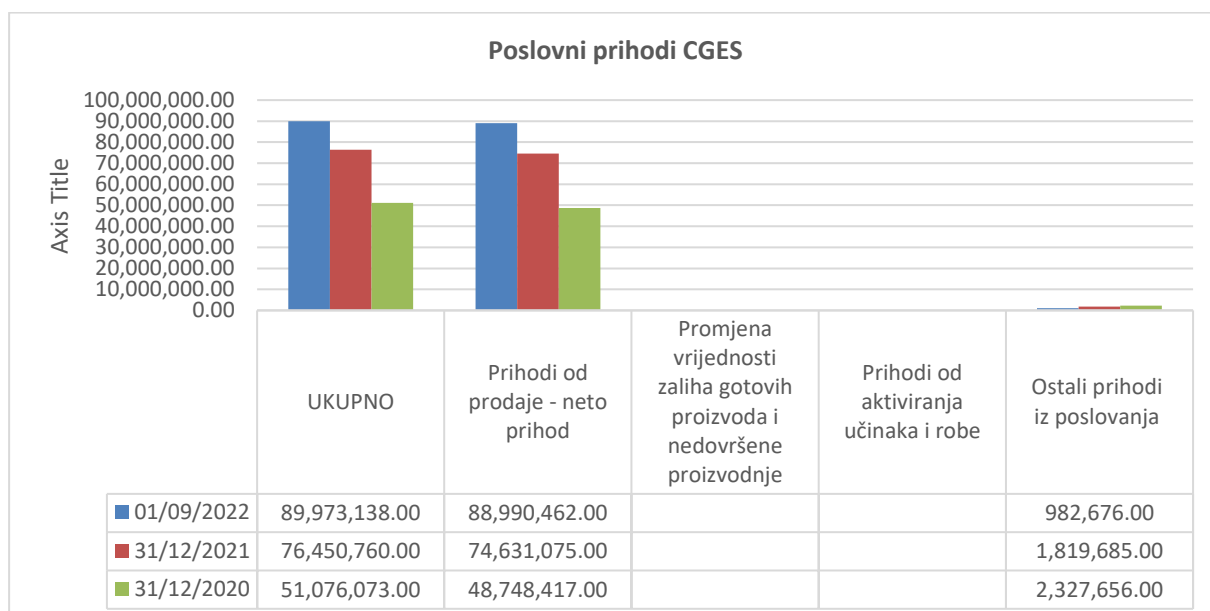
U nastavku je dato poređenje troškova nabavke električne energije po ugovorenoj i odobrenoj cijeni u 2022. godini i efekat cijene nabavke električne energije na poslovanje društva. CEDIS je istakao da nije platio ni jednu fakturu EPCG za nabavku električne energije i da je na iste uložio prigovor.

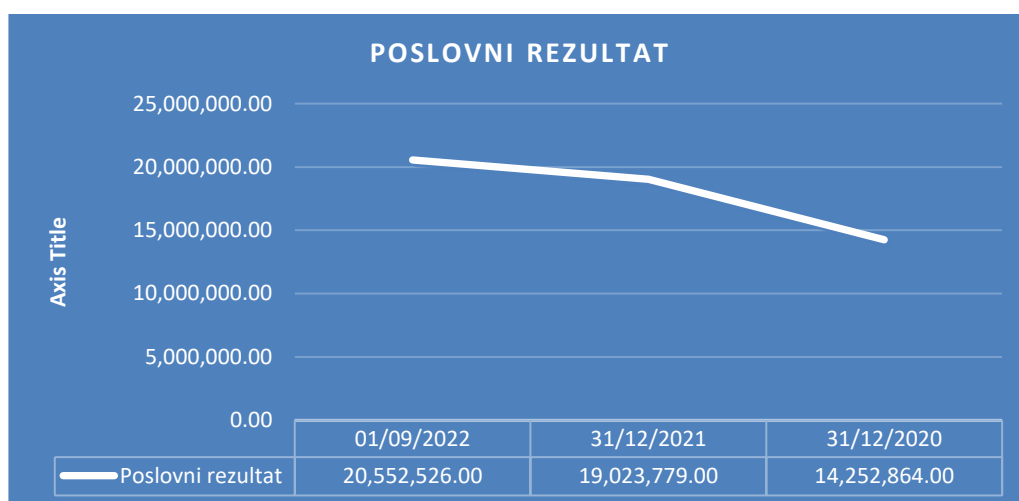
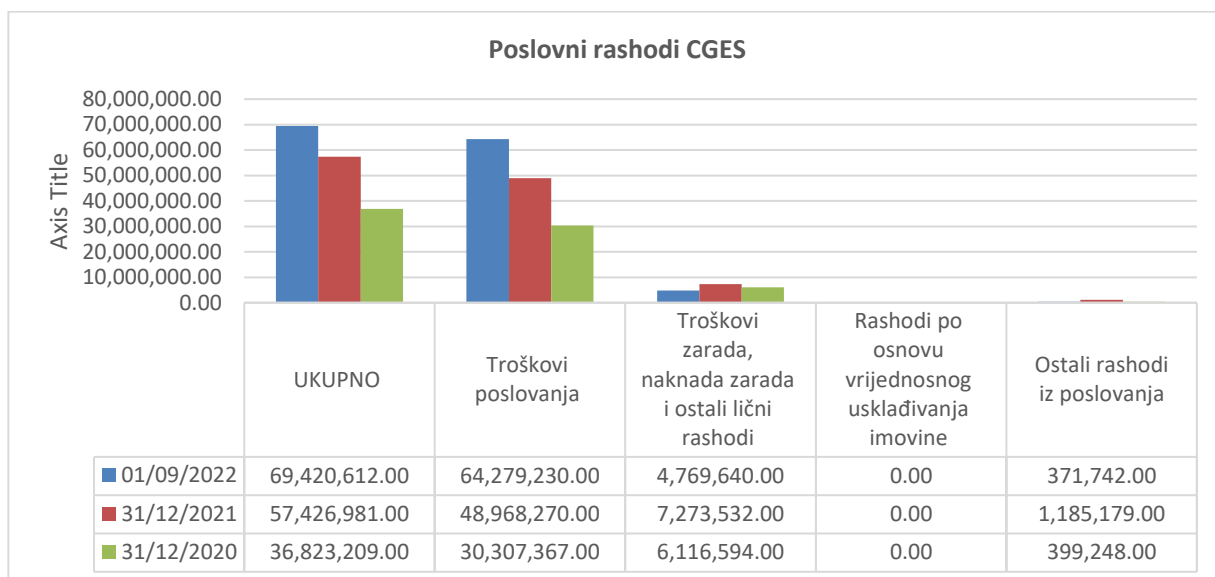
2022. godina	MWh	€/MWh	Trošak nabavke po cijeni od 116,22 €/MWh	Trošak nabavke po cijeni od 52,9141 €/MWh	RAZLIKA (€)
Jan - Sep	287.526,00	116,22	33.416.272	15.214.180	(18.202.092)
Oktobar	24.428,00	116,22	2.839.022	1.292.586	(1.546.437)
Novembar	28.980,00	116,22	3.368.056	1.533.451	(1.834.605)
Decembar	38.657,00	116,22	4.492.717	2.045.500	(2.447.216)
Ukupno	379.591,00	116,22	44.116.066	20.085.716	(24.030.350)

Ugovorom o nabavku električne energije za 2022. godinu, u otvorenom postupku nabavke EPCG je ponudila najmanju cijenu u iznosu od 116,22 €/MWh. Takođe je istaknuto da je gubitak u finansijskoj 2021. godini iznosio 9,8 mil.€ i isti ne korespondira dostavljenoj tabeli.

- **„CRNOGORSKI ELEKTROPRENOSNI SISTEM“ AD PODGORICA**

Većinski vlasnik CGES je Država Crne Gore dok je strateški partner većinskog vlasnika, italijanski operator prenosnog sistema „Terna Rete Elettrica Nazionale“ S.p.A. CGES ima licencu za obavljanje poslova operatora prenosnog sistema i u njegovoj nadležnosti je održavanje, razvoj i eksploatacija elemenata elektroprenosnog sistema.

Broj zaposlenih na kraju izvještajnog perioda:	01/09/2022	31/12/2021	31/12/2020
Ugovori o radu na neodređeno	301	317	296
Ugovori o radu na određeno	16	16	6
Ugovori o dopunskom radu			
Ugovori o djelu	6	4	49
Ostalo			
Broj zaposlenih	323	333	302
Zaposleni - Osnovna škola			
Zaposleni - Srednja školska sprema	185	197	186
Zaposleni - Viša školska sprema	1	1	1
Zaposleni - Visoka školska sprema	131	135	115
Prosječna neto zarada	703	797	746
Zarada - Osnovna škola			
Zarada - Srednja školska sprema		620	874
Zarada - Viša školska sprema		988	1,102
Zarada - Visoka školska sprema		1,136	1,064
Ukupno	323	333	302

Prosječna neto zarada	1,054.57	797.28	746.26
Prosječna bruto zarada	1,527.80	1,352.97	1,238.69

U prethodnom periodu CGES je ostvario pozitivan poslovni rezultat. Očekivanja CGES su da će i ovu poslovnu godinu završiti sa pozitivnim poslovnim rezultatom. Međutim, naredni trogodišnji period, i ostvarenje poslovnih rezultata praćeni su velikim nepoznicama. Osnovno i najvažnije, do kraja godine REGAGEN je u obavezi da, u skladu sa Zakonom o energetici, donese Odluku o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za CGES. U skladu sa važećim regulatornim okvirom, očekuje se da će kroz ovu Odluku odobrena cijena za nabavku električne energije za pokrivanje opravdanih gubitaka u prenosnom sistemu za naredni trogodišnji regulatorni period (2023-2025) biti utvrđena u iznosu od 119,4 €/MWh za sve tri godine. Sa druge strane, na osnovu referentnih tržišnih podataka sa berze električne energije u Budimpešti (HUDEX), prosječna ostvarena cijena godišnjih fjučersa u prvih devet mjeseci 2022. godine iznosi 322 €/MWh za 2023. godinu, 202,5 €/MWh za 2024. godinu i 161,8 €/MWh za 2025. godinu, pri čemu je evidentan veliki skok cijena električne energije u trećem kvartalu tekuće godine sa tendencijom daljeg rasta cijene do kraja godine, tako da su prema posljednjim podacima od 07.10.2022. godine postignute cijene godišnjih fjučersa u iznosu od 519,8 €/MWh za 2023. godinu, 300,3 €/MWh za 2024. godinu i 219,6 €/MWh za 2025. godinu. Kada je u pitanju 2022. godina, CGES je krajem prethodne i početkom tekuće godine kupio/obezbijedio najveći dio potrebne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu za 2022. godinu, pri čemu se uslijed mogućih promjena u okviru potrošnje električne energije može javiti mala nedostajuća količina električne energije do kraja tekuće godine. Ističemo da je CGES, kako bi preduprijedio eventualne male nedostatke električne energije za pokrivanje gubitaka do kraja godine, u skladu sa Zakonom o energetici objavio tender za nabavku nedostajućih količina preko berze električne energije Crne Gore (BELEN) dana 06.09.2022. godine, međutim bez zaključivanja nabavke jer je najniža ponuđena cijena iznosila 819,9 €/MWh, dok je za CEDIS taj iznos bio 116,22 €/MWh.

U skladu sa prethodno navedenim, a imajući u vidu da CGES za naredne tri godine očekuje u prosjeku godišnje 120.000 MWh gubitaka električne energije u prenosnom sistemu za potrebe domaće potrošnje, razlika između očekivane odobrene cijene za nabavku električne energije i cijene na tržištu prema posljednjim podacima predstavlja razliku u iznosu od 46,1 mil € za 2023. godinu.

Uslijed značajno veće tržišne cijene za nabavku električne energije u odnosu na odobrenu rizici su sljedeći:

- Značajno povećanje troškova poslovanja koje će ugroziti finansijsku održivost poslovanja kompanije, odnosno ugroziti poslovne i operativne aktivnosti;
- Nemogućnost kvalitetnog održavanja stabilnog prenosnog sistema i snadbijevanja električnom energijom krajnjih kupaca uslijed nemogućnosti pokrivanja gubitaka u prenosnom sistemu zbog izrazito velikih odstupanja nabavne cijene električne energije u odnosu na odobrenu za naredni trogodišnji period;
- Značajan rast cijene električne energije za krajnje korisnike sistema nakon isteka narednog regulatornog perioda uslijed velikih korekcija kao posljedica odstupanja ostvarenih troškova za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu u odnosu na odobrene.

CGES je dostavio predlog mjera kojima bi se prethodni rizici sveli na prihvatljivi nivo, na način da se na nivou Države Crne Gore u okviru zakonom definisanih mogućnosti, pronađe model koji bi operatoru prenosnog i distributivnog sistema električne energije obezbijedio nabavku električne energije za pokrivanje opravdanih gubitaka u sistemu od strane proizvođača električne energije u Crnoj Gori tj. EPCG, po definisanoj cijeni koja bi obezbijedila nesmetano poslovanje operatora i stabilno snadbijevanje električnom energijom korisnika sistema.

Energetska kriza je izazvala velike poremećaje i na finansijskom tržištu, što je uslovalo rast kamatnih stopa i cijenu duga kako novih kredita tako i postojećih kredita koji su zaključeni po varijabilnim kamatnim stopama. Naime, Evropska centralna banka (ECB) je uslijed poremećaja na tržištu u julu 2022. godine, povećala referentne kamatne stope i najavila u više navrata još jedno povećanje kamatnih stopa do kraja godine. Na osnovu posljednjih projekcija referentna kamatna stopa koja se utvrđuje na evropskom međubankarskom tržištu (EURIBOR 6M) za

naredni petogodišnji period iznosi 3,3% u prosjeku godišnje pri čemu naglašavamo da je ova kamatna stopa u prethodnom petogodišnjem periodu bila negativna.

U okviru postojećih kredita, CGES ima zaključen kredit sa EBRD bankom uz državnu garanciju ukupne vrijednosti od 60 mil.€ uz ugovorenu varijabilnu kamatnu stopu od 1%+EURIBOR 6M. Kredit je namijenjen za finansiranje projekta od međunarodnog značaja, izgradnju visokonaponskog 400kv dalekovoda između Lastve i Pljevalja kao sastavnog dijela velikog projekta povezane infrastrukture podmorske interkonekcije sa Italijom. Pomenuti kredit je skoro u potpunosti iskorišćen, pri čemu preostali dug po osnovu EBRD kredita iznosi 34,5 mil.€ uz rok otplate do kraja 2028. godine. Kao posljedica poremaćaja na tržištu i rasta referentnih kamatnih stopa CGES će imati značajno veće finansijske troškove na ime kamata u periodu otplate kredita i to u iznosu od preko 5 mil.€.

CGES kao investiciono orijentisana kompanija i u narednom periodu planira značajne kapitalne investicije i veliki investicioni ciklus u cilju obezbjeđenja pouzdanog i efikasnog elektroprenosnog sistema koji će doprinijeti održivosti i razvoju Kompanije i Društva u kojem posluje u tehničkom i ekonomskom pogledu. Na osnovu usvojenih planskih dokumenata kompanije ukupne planirane investicije za naredni petogodišnji period iznose 163 mil. €. U skladu sa navedenim, uslijed velikog investicionog ciklusa javlja se potreba za dodatnim pozajmljenim izvorima finansiranja u ukupnom iznosu od oko 70 mil.€ od 2023. godine pa nadalje, pri čemu naglašavamo da pomenuta projekcija nedostajućih sredstava ne uključuje prethodno navedeno potencijalno odstupanje tržišne u odnosu na odobrenu cijenu nabavke el. energije za pokrivanje opravdanih gubitaka u iznosu od 46,1 mil.€. Ističemo da je za potrebe otkupa elektroprenosne infrastrukture za autoput Bar – Boljare od strane investitora Monteputa potrebno obezbijediti sredstva u iznosu od oko 20 mil.€.

Takođe, pored navedenih rizika kojima je izloženo poslovanje kompanije, s obzirom da CGES kao investiciono orijentisana kompanija ulaže velika sredstva u kapitalne investicije, poslovanje je u velikoj mjeri izloženo visokim rastom stope inflacije. Svi smo svjedoci velikog rasta cijena roba i usluga, a prije svega građevinskog materijala koji zauzimaju najveći udio u ukupnim troškovima investicionih projekata CGES-a. Tako da se uslijed značajnog povećanja operativnih i kapitalnih troškova očekuje još veća potreba za dodatnim izvorima finansiranja i revolving aranžmana, ne samo za potrebe finansiranja investicionih već i operativnih aktivnosti, uslijed značajnog finansijskog opterećenja izazvanog energetskom krizom.

Na osnovu navedenog rizici su sljedeći:

- Ugrožena likvidnost i finansijska stabilnost kompanije, te shodno tome servisiranje redovnih operativnih aktivnosti;
- Nerealizacija planiranih investicionih aktivnosti za potrebe održavanja i razvoja elektroprenosne infrastrukture uslijed visoke cijene duga postojećih kredita i upitne tehnno-ekonomske isplativosti novih investicionih aktivnosti uslijed rasta kamatnih stopa;
- Stabilnost prenosnog sistema i snadbijevanje električnom energijom krajnjih kupaca, kao posljedica značajnog finansijskog opterećenja i tehničkih poteškoća izazvanih smanjenom realizacijom investicionih aktivnosti u dijelu održavanja i razvoja prenosnog sistema.

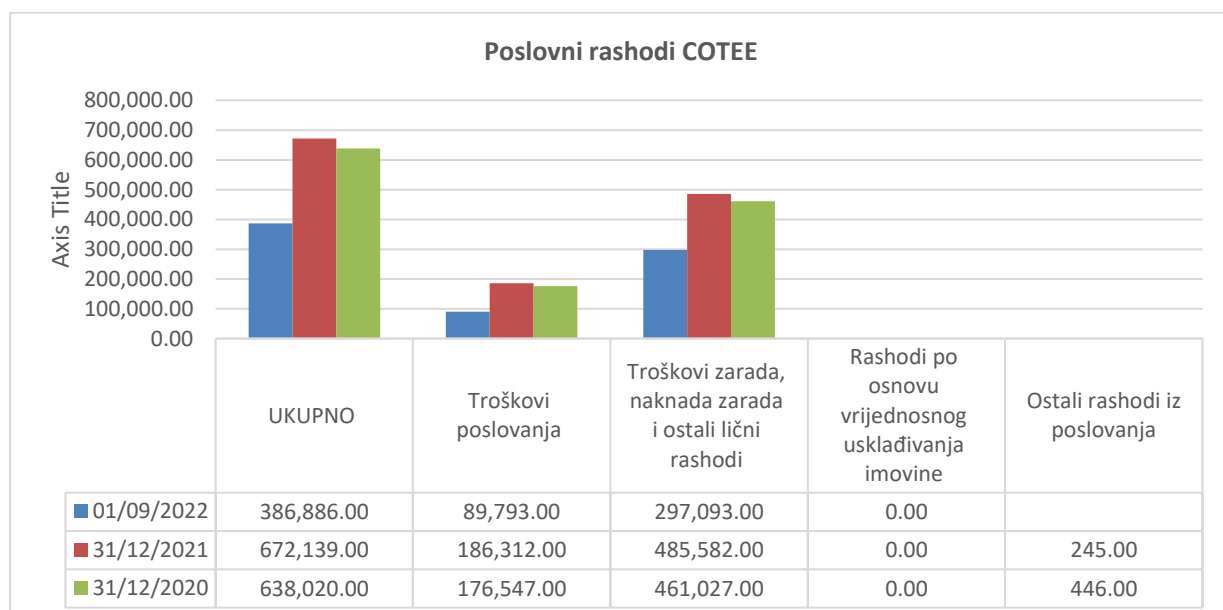
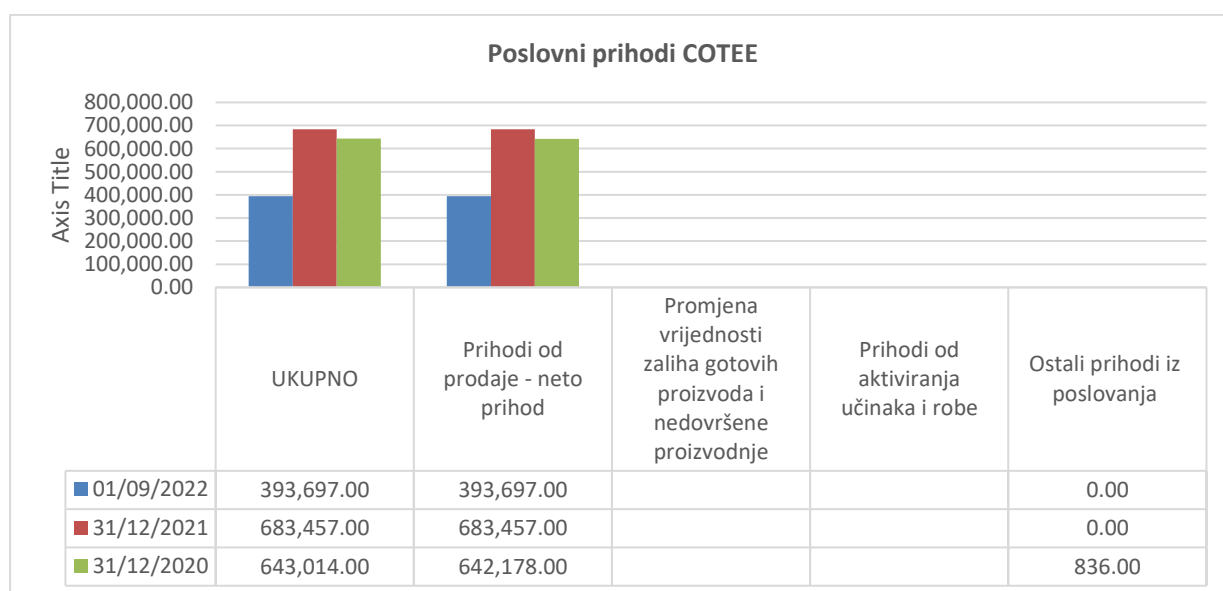
CGES-ov predlog jedne od mjera je da Investiciono razvojni fond (IRF), kao razvojna finansijska institucija kojom upravlja Država Crna Gora, svakako uvažavajući svoje interese poslovanja, u uslovima izrazite energetske krize pruži punu podršku kompanijama u energetsom sektoru u vidu što povoljnijih finansijskih uslova za nove kreditne aranžmane u cilju finansiranja investicionih aktivnosti za razvoj i jačanje sistema. Poseban akcenat treba staviti na realizaciju prioritetnih projekata i otkup prenosne infrastrukture za proizvodnju el. energije iz obnovljivih izvora, kao i u procesu eventualnog zatvaranja postojećih kredita ili revidiranja finansijskih uslova u pogledu prelaska sa varijabilne na fiksnu kamatnu stopu, kako bi se umanjio finansijski rizik uslijed rasta kamatnih stopa na tržištu. Ovdje želimo da dodamo da je CGES, u cilju smanjenja negativnog uticaja koji rast kamatnih stopa ima na poslovanje Kompanije, već počeo razgovore sa IRF-om, EBRD-om i relevantnim komercijalnim bankama u cilju pronalaska

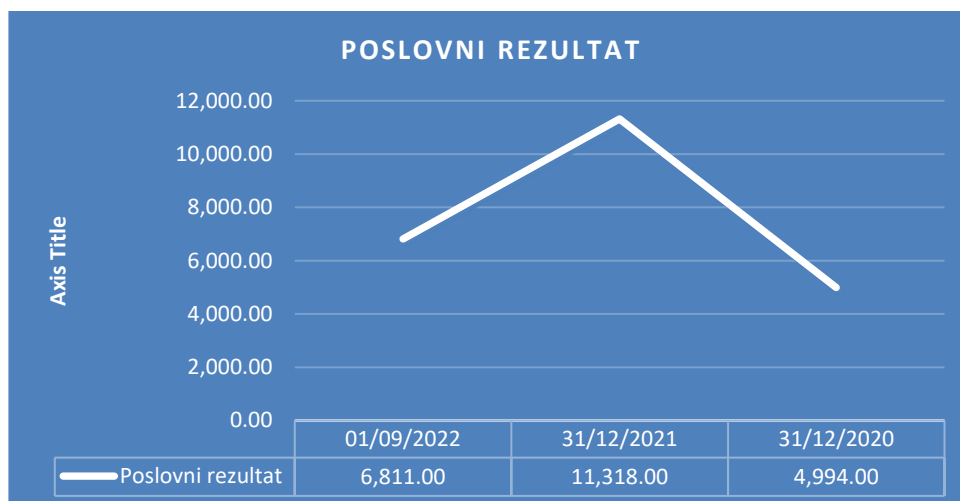
najpovoljnijeg modela kojim bi se, prethodno navedeni uticaj sveo, iz poslovnog ugla gledano, na trenutno mogući najprihvatljiviji nivo.

Uvažavajući makroekonomske probleme, kao i probleme na regionalnom i globalnom nivou, koji su praćeni brojnim poremećajima na tržištu, da se zaključiti da su zarade ostale na istom nivou, uz napomenu da su one realno značajno manje uzimajući u obzir faktor uticaja dvocifrene inflacije i rasta cijena na veliko i malo u Crnoj Gori.

• „CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE“ DOO PODGORICA

"Crnogorski operator tržišta električne energije" – Podgorica DOO (COTEE) je energetska subjekt kojeg je osnovala Vlada Crne Gore, Odlukom 16.12.2010. godine, u skladu sa Zakonom o energetici i Zakonom o privrednim. COTEE u skladu sa Zakonom o energetici, Licencom, Tržišnim pravilima i međunarodno preuzetim obavezama Vlade Crne Gore iz oblasti energetike, obavlja sljedeće djelatnosti: organizovanje i upravljanje tržištem električne energije i otkup električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije i njenu prodaju snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima.

Za prvih osam mjeseci 2022. godine, COTEE je ostvario pozitivan rezultat u iznosu od 6.811,12 € što predstavlja 8/12 razumne dobiti utvrđene Regulatorno dozvoljenim prihodom za 2022. godinu. U toku dosadašnjeg poslovanja COTEE nije bio u blokadi, odnosno bila je svakodnevna likvidnost, pa su sve obaveze izmirivane blagovremeno, odnosno u valutnom roku.

Ukupan iznos naplaćenih i fakturiranih prihoda iznosi 393.697,17€, nakon razgraničenja iznosa od 127.874,98€, a u skladu sa članom 12 Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad COTEE.

Na dan 31.08.2022. godine, COTEE nema fakturiranih, a nenaplaćenih prihoda u valutnom roku.

Ukupan iznos troškova za period 01.01.-31.08.2022. godine je iznosio 386.886,05€ i odnosio se na redovne troškove poslovanja predviđene odobrenim RDP-om za 2022. godinu.

Zarade zaposlenih obračunate su u skladu sa propisima o radu i odredbama opštih akata Društva i iznosile su 297.093 € sa porezima i doprinosima.

Broj zaposlenih na kraju izvještajnog perioda:	01/09/2022	31/12/2021	31/12/2020
Ugovori o radu na neodređeno	19	20	19
Ugovori o radu na određeno			
Ugovori o dopunskom radu			
Ugovori o djelu			
Ostalo			
Broj zaposlenih	19	20	19
Zaposleni - Osnovna škola			
Zaposleni - Srednja školska sprema	1	1	1
Zaposleni - Viša školska sprema	1	1	1
Zaposleni - Visoka školska sprema	17	18	17
Prosječna neto zarada	1,191	1,024	1,004
Zarada - Osnovna škola			
Zarada - Srednja školska sprema	767	590	586
Zarada - Viša školska sprema	940	748	743
Zarada - Visoka školska sprema	1,230	1,063	1,043
Ukupno	19	20	19

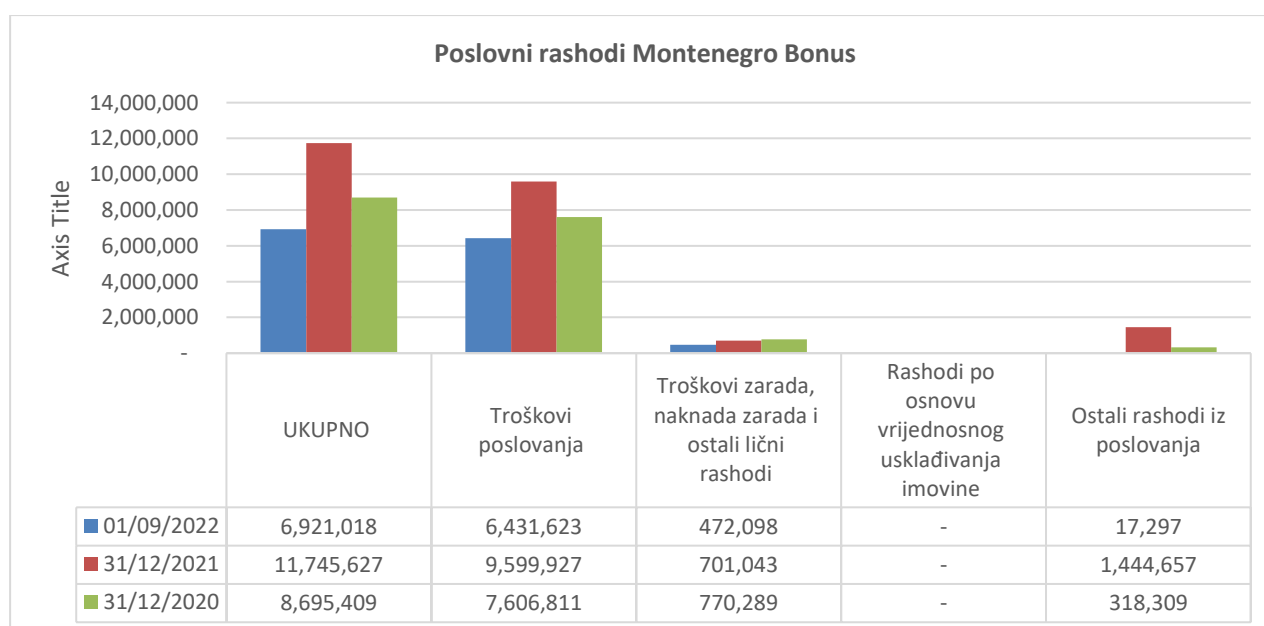
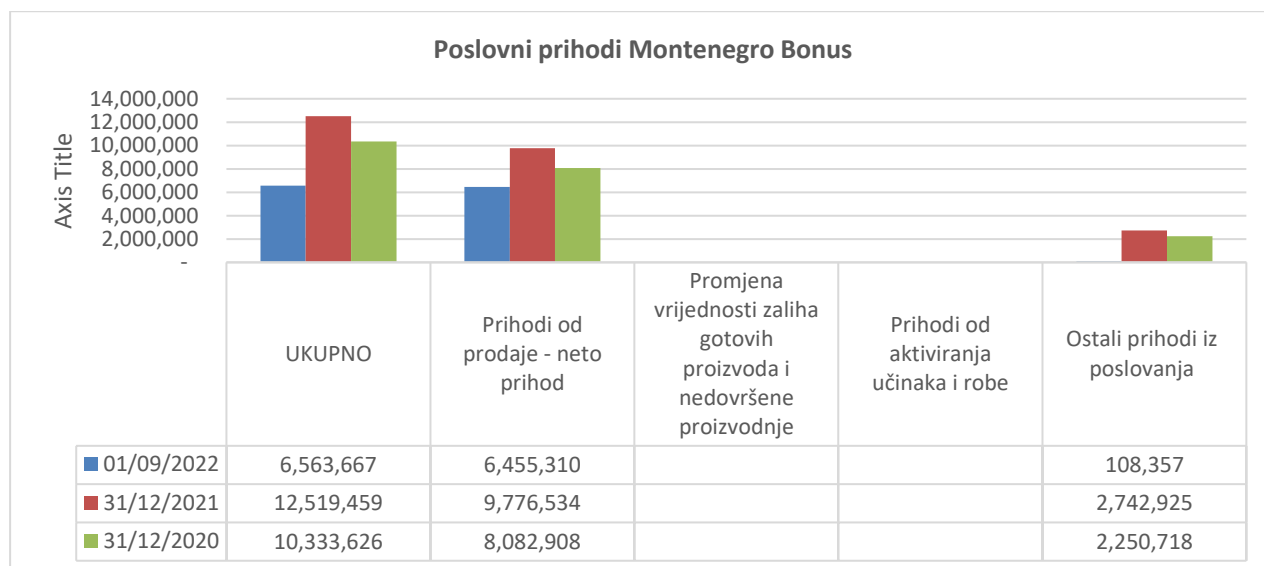
Prosječna neto zarada
Prosječna bruto zarada

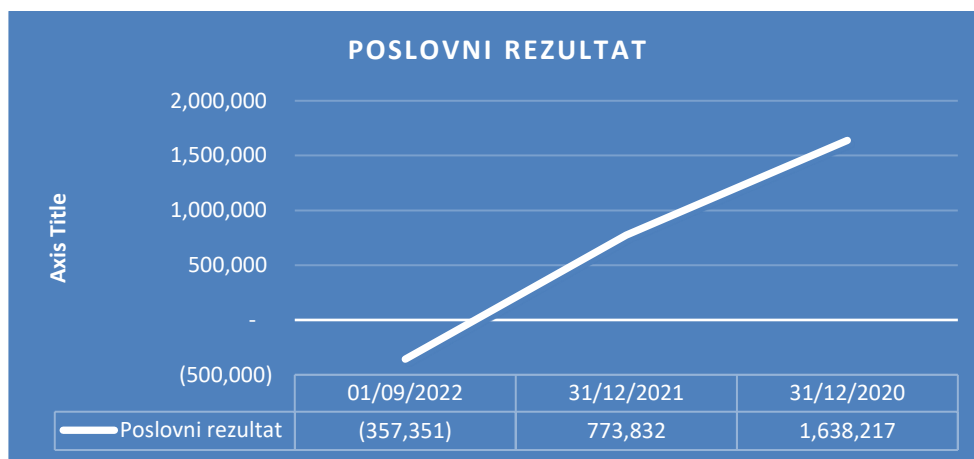
1,191.16	1,024	1,004
1,764.01	1,668	1,642

Imajući u vidu da je COTEE regulisani energetska subjekat, nije u mogućnosti da povećava broj radnih mjesta već isključivo kada sredstva za isto odobri REGAGEN na osnovu opravdanog i argumentovanog zahtjeva. U navedenom periodu nije bilo povećanja broja zaposlenih, kao ni prekoračenja odobrenih sredstava za zarade zaposlenih.

- **„MONTENEGRO BONUS“ DOO CETINJE**

Montenegro bonus DOO Cetinje je državna kompanija u 100% vlasništvu Vlade Crne Gore osnovana 2003. godine i registrovana za proizvodnju i promet robe i usluga širokog spektra djelatnosti, a primarno se bavi prometom robe i usluga iz oblasti gasa i naftnih proizvoda. Društvo je nosilac licence za kupovinu i prodaju električne energije i državni je operator prenosnog sistema prirodnog gasa.

Broj zaposlenih na kraju izvještajnog perioda:	01/09/2022	31/12/2021	31/12/2020
Ugovori o radu na neodređeno	30	29	27
Ugovori o radu na određeno		1	
Ugovori o dopunskom radu		1	
Ugovori o djelu	3	8	6
Ostalo	6		
Broj zaposlenih	39	39	33
Zaposleni - Osnovna škola			
Zaposleni - Srednja školska sprema	10	11	10
Zaposleni - Viša školska sprema	2	2	
Zaposleni - Visoka školska sprema	18	18	17
Prosječna neto zarada	1,049	1,275	1,806
Zarada - Osnovna škola			
Zarada - Srednja školska sprema			
Zarada - Viša školska sprema			
Zarada - Visoka školska sprema			

Ukupno	39	39	33
---------------	-----------	-----------	-----------

Prosječna neto zarada	1,049.37	849.92	1,204.23
Prosječna bruto zarada	1,613.13	1,328.78	1,814.30

Monternegro Bonus DOO je istakao da je u ranijem periodu za njih posebno bio opterećujuć ugovor sa Kliničkim Centrom Crne Gore koji je potpisan 2021. godine koji je uzrokovao loš rezultat za njih, jer je ugovorom definisana cijena mazuta koji je berzanska roba i gdje ne postoji limitiranje cijena kao kod bijelih derivata od strane države, pa i pored povećanja prodajne cijene od 20% koje je zakonom definisano Kompanija je usljed prevelikog povećanja nabavke cijene derivata na berzi poslovala sa smanjenim profitom od 99 hiljada eura u odnosu na plan.

U periodu od 23.03.-06.05.2021. godine nastupila je blokada računa Društva i tom prilikom je sa računa Društva skinut iznos od 969.662,55 eura, koja su bila obrtna sredstva Društva, što se u budućem periodu odrazilo na likvidnost i stvorilo poteškoće u poslovanju.

Prisustvo nelojalne konkurencije na tržištu TNG-a Crne Gore je veoma uticalo na strukturu i pravila poslovanja. Različitoš u kvalitetu dostupne robe je veoma diktirala cjenovnu politiku pojedinih ponuđača na TNG tržištu, a samim tim i osvajanje procenata tržišnog učešća. Rukovođeni standardima tržišta i propozicijama kvaliteta robe Montenegro Bonus DOO nije bio konkurentan na tržištu pa je iz tog razloga izgubio glavnog kupca TNG-a Jugopetrol AD

Podgorica. Kao dodatno objašnjenje lošem rezultatu u prilog još ide i urušavanje marže na tržištu usljed prisustva nelojalne konkurencije. Kompanije sa malim brojem zaposlenih i bez skladišnih kapaciteta, oslobođeni troškova vezanih za skladištenje robe i održavanje skladišnih kapaciteta, jednako učestvuju na tržištu i prodaju robu sa manjom maržom i na taj način vrše urušavanje tržišta. Zbog rata u Ukrajini, snabdijevanje derivatima se, umjesto iz više izvora, svelo na snabdijevanje od samo jednog dobavljača i time se umanjuje konkurentnost na tržištu. Visoka frekvencija promjene cijena naftnih derivata je odredila prisustvo velikog inflatornog gubitka koji je bitno uticao na likvidnost preduzeća i kupovnu moć u nabavci derivata. Ovaj parametar je veoma uticao na efikasnost obrta roba i novca u negativnom smislu koji je bio snažno podržan ugovorima sa državnim institucijama koji su odredili valutu plaćanja u periodu od 60-90 dana. Na ovaj način novac bi bio zarobljen u državnim institucijama od 90 dana što u krajem slučaju znači da firma nije imala snage da i pored svih izazova omogući dostupnost robe u količinama koje to tržište zahtijeva, a samim tim i poveća profit.

Pitanja koja opterećuju opstanak Montenegro Bonusa kako su istakli su:

- ✓ Status potraživanja po osnovu zaključaka Vlade Crne Gore broj 07/75 od 25.04.2019. godine, 07-314 od 27.12.2018. godine i 07-179 od 22.10.2020. godine koji su bili osnov za zaključivanje ugovora o regulisanju obaveza broj UZZ 237/2019 od 23.05.2019. godine, UZZ 23/2019 od 18.01.2019. godine i UZZ 782/2020 od 18.01.2019. godine.

U informaciji je ukazano na potrebu definisanja statusa potraživanja od Države koja su 2020. godine evidentirana u bilansima društva, vezanih za obaveze prema CGES i EPCG. Po ovom osnovu u bilansima Montenegro Bonusa DOO su evidentirana potraživanja na ime obaveza Elektroprivredi Crne Gore za električnu energiju koja je isporučena Kombinat u aluminijuma u iznosu od 11.385.254€. Na ime obračunate kamate po istom osnovu, a na osnovu notarskog zapisa UZZ 782/2020 od 04.12.2020. godine, a do 2026. godine, u iznosu od 2.026.864€.

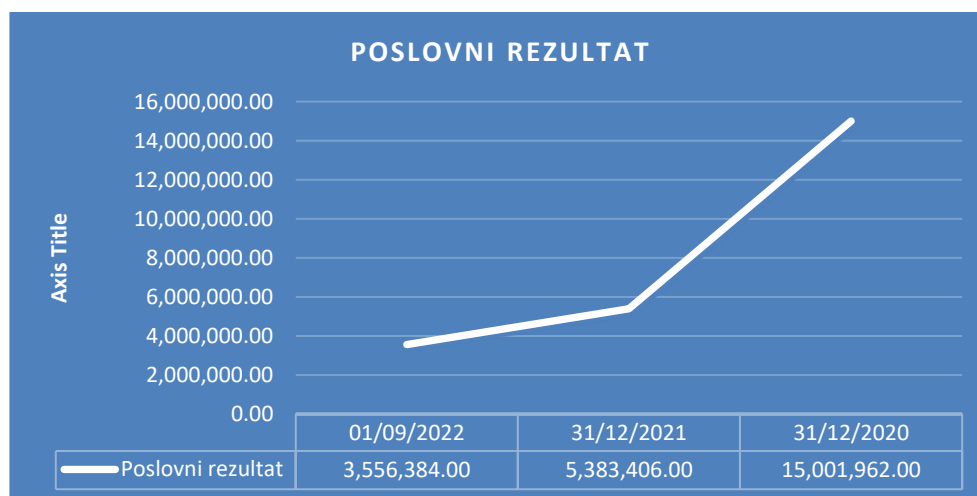
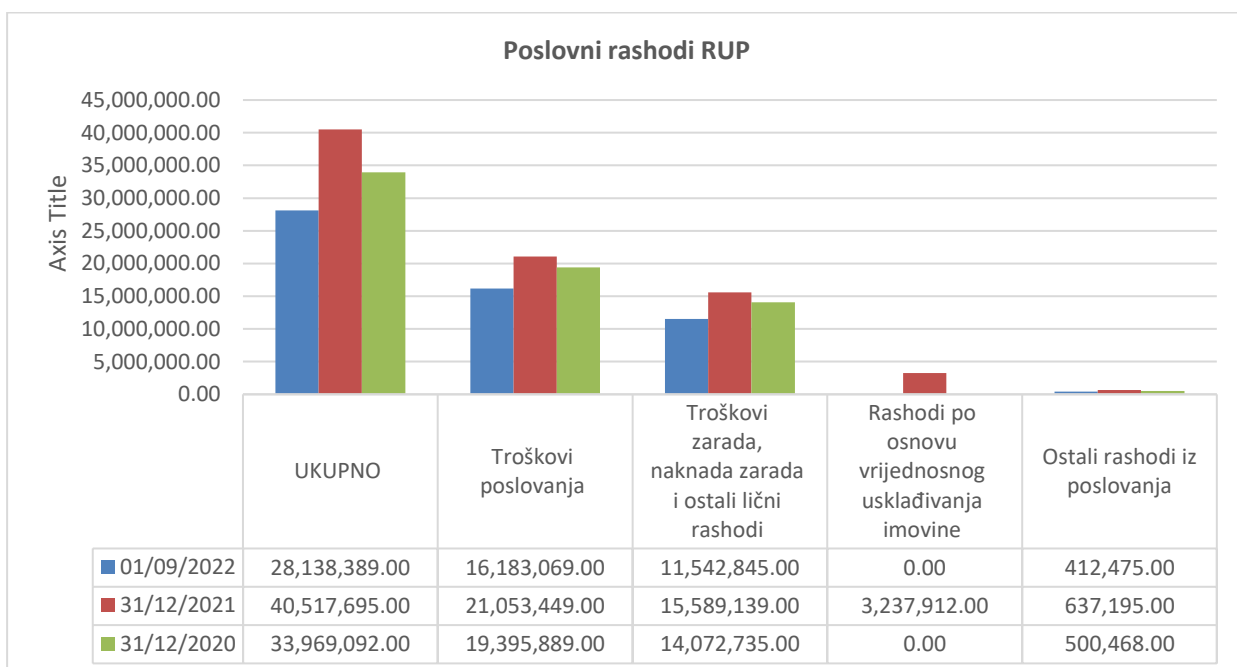
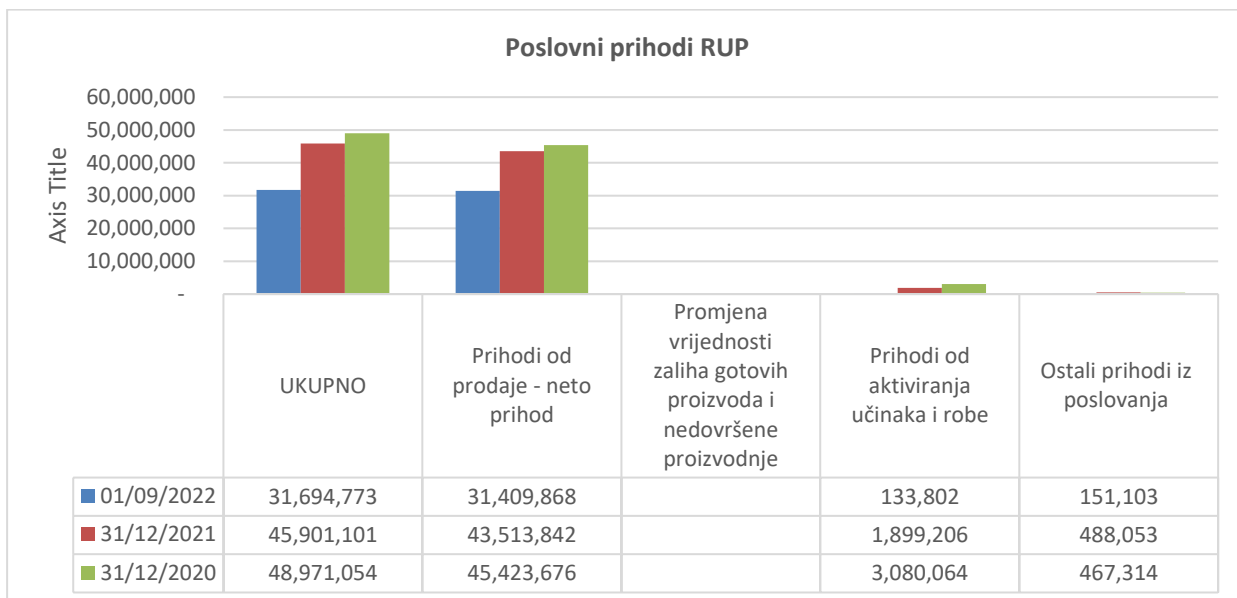
- ✓ Status obaveza prema Kombinat u aluminijuma Podgorica AD u stečaju u odnosu na odluku Vlade Crne Gore o pokriću troškova Montenegro Bonusa DOO Cetinje po osnovu Ugovora o poslovno – tehničkoj saradnji sa Kombinat u aluminijuma Podgorica AD u stečaju broj 08/56 od 11.07.2013. godine, broj 08-143 od 26.12.2013. godine i broj 08-64/6 od 05.06.2014. godine

Neophodno je što prije regulisati status obaveza prema Kombinat u aluminijuma Podgorica AD u stečaju (KAP u stečaju) koje se odnose na umanjenje stečajne mase nastale tokom perioda upravljanja KAP-om, a koja je usaglašena Elaboratom o razgraničenju KAP u stečaju sa Montenegro Bonus-om DOO.

- ✓ Procjena imovine Montenegro Bonusa DOO Cetinje od strane ovlašćenog procjenjivača Kako su istakli u Montenegro Bonusu s obzirom na to da ne postoji usaglašenost novčanog i nenovčanog iznosa kapitala u knjigama Montenegro Bonusa DOO Cetinje i kapitala upisanog u CRPS, od CRPS-a je dobijeno Obavještenje od 14.12.2021. godine da ne postoji dokumentacija propisana zakonom na osnovu koje bi ovaj organ mogao da izvrši upis osnovnog kapitala u privrednom subjektu Montenegro Bonus DOO Cetinje, kao ni da može izdati potvrdu o visini kapitala Društva.

- **RUDNIK UGLJA AD PLJEVLJA**

Rudnik uglja AD Pljevlja je jednočlano akcionarsko društvo u vlasništvu EPCG koje posluje od 05.07.2019. godine.

Broj zaposlenih na kraju izvještajnog perioda:	01/09/2022	31/12/2021	31/12/2020
Ugovori o radu na neodređeno	963	790	812
Ugovori o radu na određeno	47	27	
Ugovori o dopunskom radu	2	2	
Ugovori o djelu	52	80	12
Ostalo	136	225	42
Broj zaposlenih	1,200	1,124	866
Zaposleni - Osnovna škola	43	35	45
Zaposleni - Srednja školska sprema	782	619	635
Zaposleni - Viša školska sprema	24	21	18
Zaposleni - Visoka školska sprema	163	144	114
Prosječna neto zarada	816	678	640
Zarada - Osnovna škola	752	607	589
Zarada - Srednja školska sprema	889	762	740
Zarada - Viša školska sprema	900	776	753
Zarada - Visoka školska sprema	1,382	1,226	1,190

Ukupno	1200	1124	866
---------------	-------------	-------------	------------

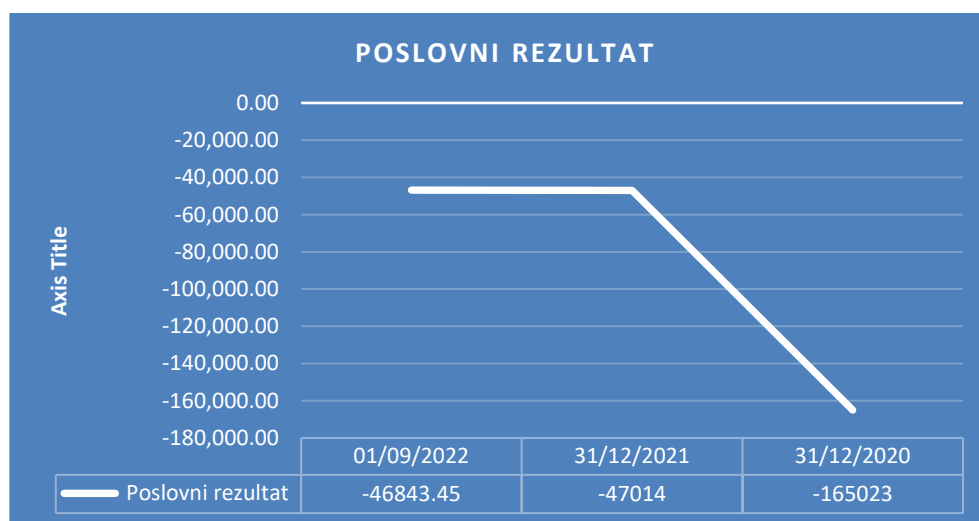
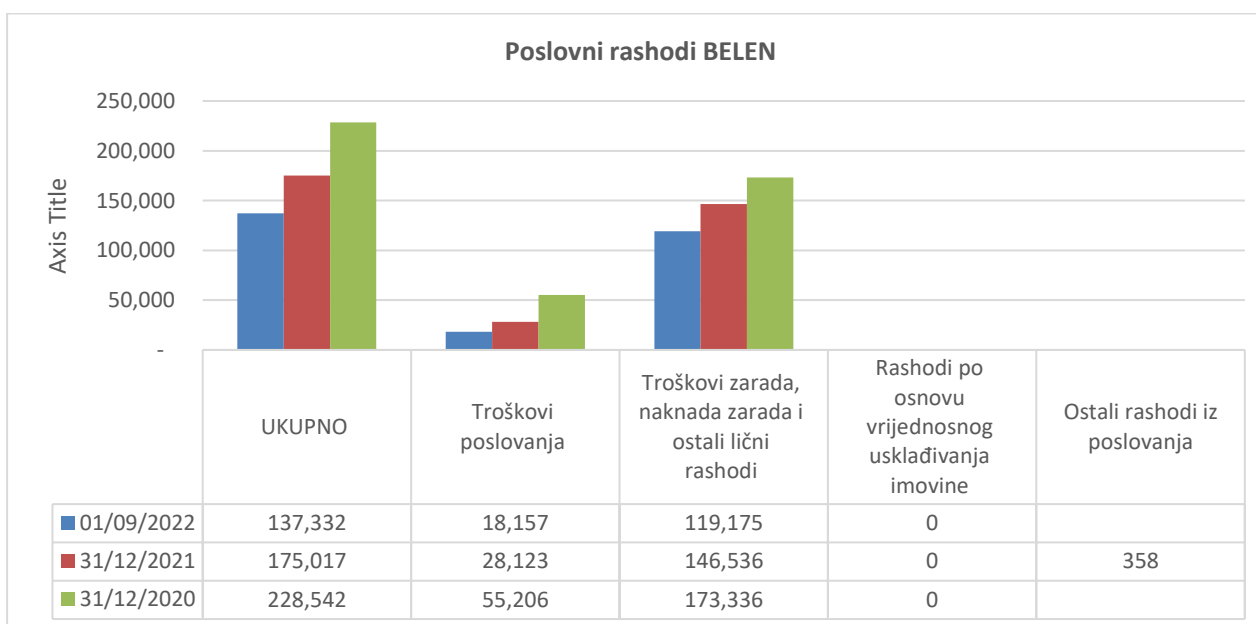
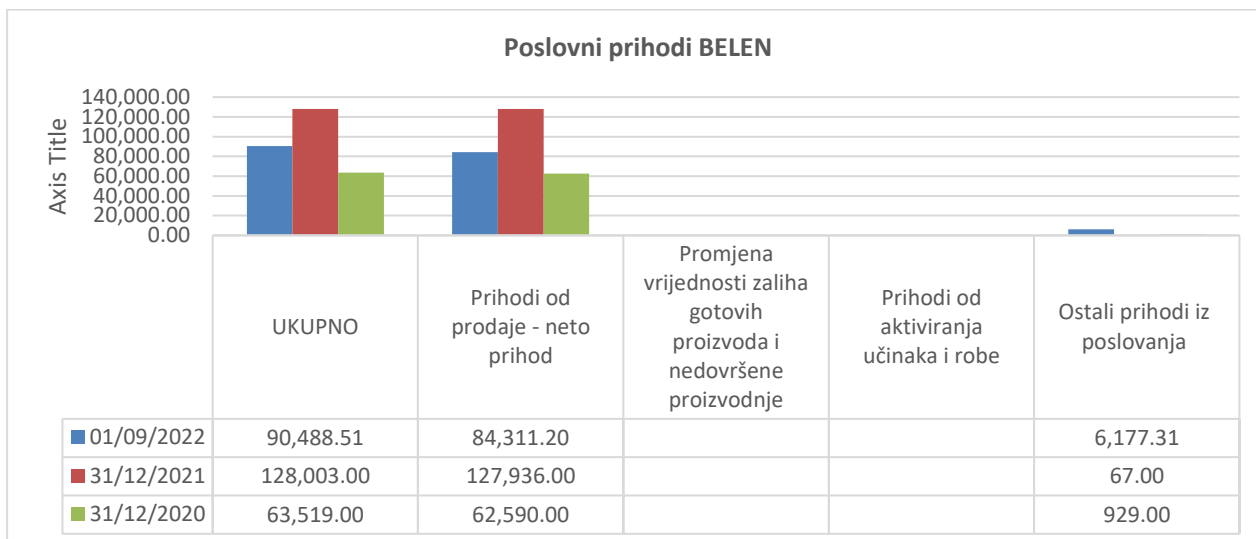
Prosječna neto zarada	815.56	678	640
Prosječna bruto zarada	1,112.76	1,115	1,060

Rudnik uglja AD Pljevlja kao i većina privrednih subjekata u sektoru energetike, kako su istakli, otežano posluje. Što se tiče Rudnika uglja AD Pljevlja pod direktnim smo uticajem rasta troškova energenata. Osim rasta materijalnih troškova rizik u poslovanju predstavlja i neizvjesnost i mogućnosti nabavke pojedinih inputa. Tržište eksploziva je poremećeno i otežano se vrši nabavka, a svakodnevno su potrebni eksplozivi i eksplozivna sredstva. Slična je situacija i sa pojedinim rezervnim djelovima za rudarsku mehanizaciju.

Rast troškova se nadoknađuje većim prodajnim cijenama njihovih proizvoda kupcima široke potrošnje u mjeri koliko je to moguće jer je osnovni kupac EPCG sa ugovorenom fiksnom cijenom koja je važeća do 31.12.2022. godine i koja trenutno nezadovoljava u smislu rentabilnog poslovanja Rudnika uglja AD Pljevlja. Postoji značajan problem sa naplatom potraživanja od EPCG. Ovaj problem ukoliko se uskoro ne riješi, ukazali su, da može dovesti u pitanje likvidnost Rudnika uglja.

- **BERZA ELEKTRIČNE ENERGIJE DOO PODGORICA**

BELEN je kompanija koju su osnovali EPCG, CGES i COTEE čija je osnovna djelatnost trgovina električne energije.

Broj zaposlenih na kraju izvještajnog perioda:	01/09/2022	31/12/2021	31/12/2020
Ugovori o radu na neodređeno	8	8	7
Ugovori o radu na određeno			
Ugovori o dopunskom radu			
Ugovori o djelu	1		
Ostalo			
Broj zaposlenih	9	8	7
Zaposleni - Osnovna škola			
Zaposleni - Srednja školska sprema			
Zaposleni - Viša školska sprema			
Zaposleni - Visoka školska sprema	8	8	7
Prosječna neto zarada	1,072	1,379	1,825
Zarada - Osnovna škola			
Zarada - Srednja školska sprema			
Zarada - Viša školska sprema			
Zarada - Visoka školska sprema			

Ukupno	9	8	7
---------------	----------	----------	----------

Prosječna neto zarada	1,071.92	919.16	1,216.44
Prosječna bruto zarada	1,502.40	1,506.71	1,990.74

Berza električne energije je u svom izvještaju istakla da su njene aktivnosti po pitanju nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom i distributivnom sistemu usmjerene na sprovođenju procedure aukcija po ustaljenoj platformi.

Finansijski pokazatelji su izraz realnog poslovanja Društva u navedenim periodima. Glavni razlog ovakvih finansijskih pokazatelja je odustanak strateškog partnera izabranog u prvom procesu (Nord Pool) usljed čega se period odabira pružaoca usluge produžio za još 18 mjeseci, a bez kojeg berza nije u mogućnosti da uspostavi funkcionalno dan-unaprijed tržište.

Berza se nakon pet godina od njenog osnivanja nalazi u fazi implementacije neophodnih rješenja za uspostavljanje dan-unaprijed tržišta, koje će joj značajno povećati finansijsku likvidnost kroz ostvarenu trgovinu i nove članarine.

U cilju prevazilaženja trenutnog stanja kao i stvaranja preduslova kojima će se postići likvidnost berze poseban akcenat stavljamo na predlog mjera koje su neophodne da se donesu od strane Vlade Crne Gore, nadležnog ministarstva kao i naših osnivača.

Predložene mjere su:

- Obezbjedivanje dodatnih sredstava

Imajući u vidu izuzetno nizak početni kapital kojim se od starta ušlo u projekat, naročito kada se uzme uporedna praksa početnih ulaganja u regionu (Srbija, Hrvatska, Albanija) potrebno je, nakon implementacije sistema, obezbijediti sredstva za pokrivanje ugovornih obaveza za održavanje DAM I kliring sistema kako bi izbjegli svaku mogućnost kršenja ugovora, što se može ostvariti kroz dokapitalizaciju od strane osnivača ili neki drugi model finansiranja kompanije u narednom srednjeročnom periodu, do postizanja potpune samoodrživosti. Obzirom da se ovdje radi o ključnom riziku kada je naša kompanija u pitanju, u toku je priprema Informacije za MKI koja će se baviti isključivo neophodnošću rješavanja ovog problema i predloženim modelima za

njegovo rješavanje. Takođe, u prilog hitnom rješavanju ovog izazova idu i preuzete obaveze iz pregovaračkog poglavlja 15 koje ukazuju na važnost uspostavljanja dan unaprijed tržišta ali i obaveze iz člana 241c stav 1 važećeg Zakona o energetici.

-Povezivanje tržišta dan-unaprijed;

Neophodnost zauzimanja jasnog strateškog stava povodom potencijalnog povezivanja tržišta dan unaprijed sa nekim od susjednih tržišta, te potreba da MKI, Berza električne energije, regulatorna agencija i operator prenosa što prije započnu rad na utvrđivanju i otklanjanju svih zakonskih, administrativnih i tehničkih prepreka za spajanje sa nekim od susjednih tržišta, shodno obavezama iz pregovaračkog poglavlja 15 i člana 241c Zakona o energetici

-Izmjena Zakona o PDV-u;

U cilju uspostavljanja dan unaprijed tržišta električne energije u Crnoj Gori, kao i harmonizacije crnogorskog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije u dijelu koji se odnosi na poreski i carinski sistem neophodno je usvojiti određene izmjene i dopune Zakona o PDV-u i carinskog zakona. Navedeni predlog izmjena Zakon o PDV-u je bio predmet radnih grupa Ministarstva finansija i predstavnika energetskih subjekata nekoliko godina unazad. Trenutno se vrše posljednje izmjene i dopune Zakona o PDV-u koje će otkloniti biznis barijere, čime će se značajno uvećati promet na berzi i olakšati poslovanje lokalnim i stranim energetskim subjektima. U skladu sa navedenim izmjenama i dopunama Zakona o PDV-u potrebno je izvršiti i određene izmjene Carinskog zakona kako bi berzansko tržište električne energije u Crnoj Gori bilo uspostavljeno u punom kapacitetu gledano iz ugla zakonske regulative.